USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **D. T. V.**, zastoupen Mgr. Ing. Karlem Mockem, advokátem se sídlem Nádražní 923/118, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 6. 2020, č. j. 2 Az 64/2018 - 20,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 4. 10. 2018, č. j. OAM-474/ZA-ZA11-HA10-2018, žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji zamítl rozsudkem ze dne 9. 6. 2020, č. j. 2 Az 64/2018 - 20. Rozsudek městského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. Stěžovatel má za to, že žalovaný při zjišťování skutkového stavu věci porušil § 3, § 50 a § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, v důsledku čehož mu nebyla udělena mezinárodní ochrana. Žalovaný neprovedl dostatečné dokazování v tom směru, aby jednoznačně postavil najisto, že stěžovateli nehrozí v zemi jeho původu perzekuce, a to i pokud stěžovatel není např. nijak politicky aktivní. Podle

stěžovatele je nepřípustné, aby žalovaný a městský soud v podstatě jen podle jeho výpovědi uzavřeli, že jeho důvody spočívají pouze v legalizaci pobytu na území České republiky, který předtím svou vinou ztratil, že mu nehrozí žádné pronásledování ze strany státních orgánů Vietnamu, a dále že mu nelze přiznat ani azyl z humanitárních důvodů. Stěžovatel nedokáže popsat, a ani nemůže, jakým způsobem by proti němu mohly státní orgány v zemi původu postupovat, resp. jaká újma by mu mohla v důsledku uvedeného vzniknout, současně je však názoru, že by minimálně na jednu z forem mezinárodní ochrany mít nárok měl. Městský soud pak dostatečným způsobem nezkoumal rozhodnutí žalovaného, pokud tento neudělil mezinárodní ochranu v žádné z forem aprobovaných zákonem o azylu. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. Současně požádal, aby soud přiznal jeho kasační stížnosti odkladný účinek.

IV.

[4] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[5] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[6] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[7] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel dne 5. 6. 2018 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany. V průběhu správního řízení uvedl, že je bez náboženského vyznání, nikdy nebyl politicky aktivní a nikdy nebyl ani členem žádné politické strany nebo jiné organizace. Za svého pobytu ve Vietnamu neměl žádné problémy se státními orgány země původu. Je rozvedený, má jedno dítě, které žije se svou matkou ve Vietnamu. Jeho zdravotní stav je dobrý. O mezinárodní ochranu žádá, protože mu skončilo pobytové oprávnění, a on si přeje zůstat v České republice se svou přítelkyní. Návrat do vlasti odmítá z existenčních důvodů, protože tam nemá práci a z toho důvodu se obává, že by finančně nezajistil jak sebe, tak své rodiče a dítě žijící ve Vietnamu. Jiné důvody, které by ho vedly k odchodu z vlasti či k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, neuvedl.

[8] Ve vztahu k námitce týkající se nedostatečně zjištěného skutkového stavu odkazuje Nejvyšší správní soud na svou ustálenou judikaturu, zejména na rozsudek ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, publ. pod č. 181/2004 Sb. NSS. Z něj plyne, že je povinností správního orgánu zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že zde azylově relevantní skutečnosti jsou. Správní

orgán nemá povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Lze rovněž poukázat na rozsudek ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005 – 86, ve kterém Nejvyšší správní soud uvedl, že: „*Dle názoru Nejvyššího správního soudu existují v rámci azylového řízení dvě základní povinnosti – břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Zatímco důkazní břemeno může v některých případech nést i správní orgán, povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl. Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí. Pokud žadatel neunese břemeno tvrzení, správní orgán de facto nemá o čem rozhodovat.*“ Dále Nejvyšší správní soud poukazuje i na rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 - 42, kde v právní větě uvedl: „*Správní orgán není povinen hodnotit jiné skutečnosti než ty, které žadatel o azyl uvedl jako důvody, pro které o azyl žádá. Uvedl-li v řízení před správním orgánem pouze důvody ekonomické, nemůže účinně v řízení o kasační stížnosti namítat [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav, když nezjišťoval důvody jiné, žadatelem v řízení před správním orgánem neuváděné.*“ S ohledem na důvody podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, které stěžovatel uvedl v průběhu správního řízení, kdy se nezmínil o žádných azylově relevantních potížích či obavách, nelze tedy žalovanému vytýkat nedostatečné zjištění skutkového stavu, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí.

[9] K obecné námitce týkající se možnosti udělení humanitárního azylu Nejvyšší správní soud konstatuje, že institutem humanitárního azylu se zabýval v řadě svých rozhodnutí (např. rozsudky ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, nebo ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48). Z této judikatury vyplývá, že je na uvážení správního orgánu, zda humanitární azyl udělí, či nikoliv; míra volnosti uvážení správního orgánu je limitována pouze zákazem libovůle. V daném případě se žalovaný zabýval rodinnou, sociální a ekonomickou situací stěžovatele a přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu. Podle názoru žalovaného je stěžovatel dospělou, plně právně způsobilou a práceschopnou osobou. Ke svému zdravotnímu stavu stěžovatel uvedl, že je dobrý. Nad rámec výše uvedeného žalovaný podotknul, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a stěžovatel se jeho udělení ani nijak výslovně nedomáhal. Z uvedených důvodů žalovaný dospěl k závěru, že u stěžovatele nejde o případ hodný zvláštního zřetele. K tomu Nejvyšší správní soud dodává, že ve stěžovatelem uvedených důvodech podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany (ekonomické důvody a snaha o legalizaci pobytu) nelze spatřovat azylově relevantní důvody pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 – 54, či ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 – 60).

[10] Je třeba poukázat rovněž na to, že stěžovatel o udělení mezinárodní ochrany požádal dne 5. 6. 2018 za situace, kdy mu skončila platnost povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky a obdržel výjezdní příkaz s platností od 7. 5. 2018 do 5. 6. 2018. Lze proto předpokládat, že o udělení mezinárodní ochrany požádal, aby si legalizoval svůj pobyt na území České republiky a vyhnul se tak správnímu vyhoštění.

V jeho jednání tak lze spatřovat účelovost (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54, a ze dne 29. 6. 2005, č. j. 4 Azs 519/2004 - 83).

[11] Závěrem Nejvyšší správní soud dodává, že prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně instituty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004 - 57). Stěžovatel si nemůže zvolit využití institutů zákona o azylu namísto institutů zákona o pobytu cizinců, neboť mezinárodní ochrana je specifický institut sloužící jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmou, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu. Právě instituty právní úpravy pobytu cizinců na území České republiky jsou určeny pro případy tohoto druhu, když stěžovatel ve správním řízení sám uvedl, že usiluje o legální pobyt v České republice. Pokud má stěžovatel zájem setrvat v České republice a žít zde, je třeba, aby o to usiloval prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců.

[12] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[13] Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť žaloba směřovala proti rozhodnutí, jímž žalovaný rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany. Podle § 32 odst. 5 ve spojení s § 32 odst. 2 zákona o azylu má v takovém případě podání kasační stížnosti odkladný účinek ze zákona.

[14] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. listopadu 2020

Mgr. David Hipšr
předseda senátu